

Plantesystemer i sødkirsebær

I et treårigt projekt har vi afprøvet to nye dyrkningssystemer, som har stor succes i andre dele af verden.

Klimaet ser ud til at spille en afgørende rolle for, om det bliver succes eller fiasko

✎ Lene Baarts, HortiAdvice,
lba@hortiadvise.dk

Den traditionelle måde at dyrke sødkirsebær er at plante velforgrenede spindeltræer på cirka to meter mellem træerne og cirka fem meter mellem rækkerne. Systemet er imidlertid ikke så effektivt, når det gælder plukning, og det er svært at instruere i, hvordan det skal beskæres. Derfor arbejder mange internationale kirsebær eksperter på at finde de bedste plantesystemer med henblik på især fire ting:

- Bærrene skal være hurtige og lette at plukke.
- Det skal være let at forstå, hvordan træerne skal beskæres.
- Der skal være høj produktion på gode grene i hele træets højde.
- Træerne skal give et godt udbytte af fortrinsvis store kirsebær.

UFO-system

Det plantesystem, der gennem de seneste seks-otte år har været mest fokus på i den internationale kirsebær sfære, er det såkaldte UFO-system (Upright Fruiting System). Det er smart, idet det

er supersmalle træer og dermed meget nemt at komme til at plukke. Derudover er beskæringen så enkel, at man på 15 minutter kan instruere medarbejdere uden fagkundskab i, hvordan de skal beskære træerne. Systemet går ud på, at træet gror i en 45 graders vinkel, og at man trækker grene op fra den næsten vandret liggende stamme. Der får ikke lov at være sidegrene på disse grene. Træerne står på cirka 1,5 x 4,0 meter.

Bakteriekræft en udfordring

I foråret 2017 blev der i forbindelse med projektet plantet træer af sorterne Grace Star og Sweetheart i dette system. Der viste sig at være en del udfordringer med systemet under danske forhold. I det første vækstår, hvor det er meningen, at grene skal skyde op fra nakken af stammen, kom der kun få reaktioner. Men der kom ret hurtigt bakteriekræft oven på de nedliggende stammer. Året efter var alle knopper på oversiden af stammerne døde af bakteriekræft. Stammerne fik lov at blive stående, og nye skud brød nogle steder fra siden af stammerne. Det blev til nogle få og korte

Plantesystemet SSA til sødkirsebær ser lovende ud. Træerne, som er plantet tæt, skal klippes hårdt og konsekvent. Systemet giver mulighed for effektiv plukning, store bær og er nemt at lære at beskære.

nye, oprette stammer. I løbet af sæsonen udviklede bakteriekræften sig så slemt, at træerne måtte fjernes. Nye træer er plantet på samme måde, men de har heller ikke sat sidegrene trods fantastisk vækstvej hele sommeren 2019.

UFO dømt ude

Skal man kigge på erfaringerne fra projektet, ser det sort ud for UFO-systemet under danske forhold. Det vil muligvis kunne lade sig gøre under forhold, hvor træerne ikke får regn på de mest følsomme tidspunkter, som for eksempel i tunnel. Men da man skal klippe 20 procent af træerne i en given plantage helt ned hvert år, så er det næppe rentabelt at have systemet i tunnel.

Frugtvæg af syge træer

To metoder blev afprøvet til at lave frugtvæg:

1. At beskære grenene kraftigt ind i retningen ud mod køregangen.
2. At binde grene i retning mod køregangen ind til siden.

Erfaringen fra projektet er, at tilbinding, hvor grene tvinges ned eller til siden, er

en risikabel affære. 70 procent af grene fik ret hurtigt infektioner med bakteriekraft. Maskinbeskæring og manuel beskæring viste bedre resultater end at binde ind. Dog ser det ud til, at man skal starte systemet allerede ved etablering frem for at begynde i gamle træer. De gamle træer endte som en frugt væg af syge træer.

SSA ser lovende ud

Hele den ene forsøgspare (frugt væg) blev fældet, nye træer blev plantet og en anden form for frugt væg afprøvet, hvor man ikke binder grene til, men i stedet beskærer sig til den smalle form. Systemet kaldes SSA (Super Spindel Axe), og specielt for dette system er den tætte planteafstand på 60 cm. Træerne beskæres meget tæt for at opnå lys ind til basis og i bunden af træerne.

SSA plantesystemet som frugt væg ser interessant ud, men kræver endnu en del undersøgelser, ikke mindst når det handler om, hvordan det skal beskæres under danske forhold for at få flest mulige blomsterknopper på de korte grene. De tætplantede træer ser indtil videre rigtigt godt ud, de havde god tilvækst i første vækstår, satte mange blomsterknopper og så meget lovende ud. Desværre fik de en hård omgang nattefrost flere gange tæt på blomstring, og satte dermed ikke frugt i 2019.

SSA effektivt og nemt

Men der bør helt klart følges op på SSA-systemet. I Italien høstes 32 tons kirsebær pr. hektar med store, flotte frugter. Systemet lever op til målsætning for moderne dyrkningssystemer: Det

UFO-systemet i andet vækstår. Nogle af træerne ser - trods opstartsproblemer - lovende ud i juni 2018. I foråret 2019 var alle træer så inficerede af bakteriekraft, at de måtte fældes. Stammerne var revnede og knopperne døde.

er effektivt at plukke, da det er meget smalt. Der kommer lys ned til bunden af træerne, og det er nemt at lære at beskære.

Det er svært at sige noget om udbytte og frugtstørrelse endnu, men det bør helt klart undersøges nærmere. I modsætning til UFO systemet ser dette system umiddelbart ud til at udvikle sig fint under danske forhold.

Afprøvning er vigtig

For tre-fire år siden var det fristende at anbefale kirsebæravlere at plante UFO-systemet, som i mellemtiden har vist sig

formentlig at være ubrugeligt i Danmark. Med de omkostninger, der er forbundet med etablering af sødkirsebær (regntag med mere er obligatorisk), ville det have været en katastrofal fejlinvestering. Delprojektet viser vigtigheden af at få afprøvet plantesystemer under danske forhold, inden de ukritisk anbefales efter inspiration fra udlandet. Af samme årsag er der behov for at lave flere afprøvnings af plantesystemet SSA.

Projektet er støttet af Produktionsafgiftsfonden og promilleafgiftsfonden for frugt- og gartneriprodukter. ■

Frugt væg med tilbinding af grene resulterede i 70 procent grene med kraftige infektioner af bakteriekraft.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

